

Täysistunto

Torstai 3.10.2024 klo 16.01—18.20

2.1. Suullinen kysymys Suomen ulkopoliittikan linjasta (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 157/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.02 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Viime päivien ja viikon aikana on saatu erittäin huolestuttavia tietoja Lähi-idän tilanteesta. Näyttää siltä, että tilanne on yhä vakavammin eskaloitumassa. On suuri riski siitä, että sotilaalliset toimet laajenevat koko alueen kattavaksi konfliktiksi, jopa täysimittaiseksi sodaksi. Ohjusiskut ja hyökkäykset toinen toisensa jälkeen vievät tilannetta huonompaan suuntaan, ja tietenkin sitä myötä myös siviiliin kärsimys kasvaa. EU:n ulkopoliittinen edustaja Borrell muun muassa vaati, että kaikki osapuolet pidättäytyisivät nyt aseellisista toimista. Alueelle tarvitaan välitön tulitauko. Niin EU kuin YK ovat peräänkuuluttaneet välitöntä tulitaukoa, panttivankien vapauttamista, humanitääristä apua, sen perillepääsyä. On tärkeää, että Suomi tätä tukee. On ensiarvoisen tärkeää, että väkivallan kierre saadaan katkaistua ja aseet hiljenemään.

Arvoisa ulkoministeri, miten näette Lähi-idän tilanteen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.03 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kiittää edustaja Lindtmania erittäin hyvästä ja painavasta puheenvuorosta — olen kaikesta samaa mieltä.

Suomi ajaa johdonmukaisesti nyt aivan välittömästi tulitaukoa alueelle, panttivankien vapauttamista ja riittävää humanitaarista apua ihmisille. Olemme vedonneet kaikkiin osapuoliin pidättymisen puolesta. En itse usko, että minkäänlainen väkivallan kierre voisi ratkaista sitä kehitystä, joka alueella on jo pitkään tapahtunut. Eli monessa maltillisessakin arabimaassa väki kokee valtavan suurta sympatiaa palestiinalaisia ihmisiä kohtaan ja sitä kärsimystä kohtaan, joka alueella on vallinnut kohta jo vuoden päivät.

Samalla me tuomitsemme aivan itsestäänselvästi Iranin kammottavat ohjusiskut Israeliin ja korostamme sitä, että ainoastaan kahden valtion malli voi ratkaista alueen tilanteen rauhanomaisesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

16.04 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä tilanne todella vaatii koko kansainväliseltä yhteisöltä erityisen aktiivista panosta ja kaikilta YK:n jäsenvaltioilta kantoja. Suomellahan on ollut tässä Lähi-idän kysymyksessä pitkään selkeitä kantoja: tuemme kahden valtion ratkaisua, niin kuin ulkoministeri tässä totesi, kunnioitamme kansainvälistä oikeutta, ja tuemme kansainvälisten tuomioistuinten työtä ja päätöksiä. Tämä näkyy meidän toiminnassamme ja kannanotoissamme myös YK:ssa.

Nyt, arvoisa puhemies, tähän on tullut täällä kotimaan keskustelussa viime päivinä säröjä. Hallituspuolueista osa — kristillisdemokraatit ja perussuomalaiset — on arvostellut ulkoministerin toimintaa YK:ssa, ja huoli on se, että tästä kyllä lähtee aika ristiriitainen viesti Suomesta. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Valitettavasti!] Sitten on ollut hallituksessa erimielisyyttä tästä Ukrainan tukemiseen liittyvästä tasa-arvokysymyksestä.

Pääministeri, tekin totesitte alkuvuokosta, että prosessi ei ole mennyt kunnolla. Mikä tilanne on nyt? [Puhemies koputtaa] Voitteko kertoa, onko hallituksen ja presidentin ulkopolitiittiselle linjalle kaikkien hallituspuolueiden tuki?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.06 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että käydään tämä keskustelu läpi, koska sitä on käyty julkisuuden kautta niin paljon. Kuitenkin lähtökohta pitää olla se, että me haetaan tietenkin hallituksen sisällä sekä yhteistoiminnassa presidentin kanssa mutta myös yhteistoiminnassa eduskunnan kanssa yhteistä ulko- ja turvallisuuspoliittista linjaa, niin kuin Suomessa ollut hyvä tapa.

Isossa kuvassa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja on oikeastaan täysin muuttumaton siihen, mitä se on ollut aikaisempien kausien aikana, varsinkin mitä tulee Lähi-idän kysymykseen tai toimintaamme YK:ssa tai siihen, miten me suhtaudumme Ukrainan auttamiseen.

Nyt tämän viikon aikana, kun me saatiin väki kotiin maailmalta muun muassa YK:n kokousviikolta, me ollaan käyty jo hallituksen piirissä keskusteluja, ja voin sanoa, että linja on selkeä. Mutta huomenna me tullaan pitämään ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta yhdessä tasavallan presidentin kanssa, ja siellä vielä koko ulkopoliittikan johto käy nämä keskeiset asiat läpi. Varmistamme, että meillä on kaikilla sama näkemys myöskin yksityiskohdista. [Puhemies koputtaa] Meillä on erilaisia painotuksia joihinkin pienempiin asioihin, mutta me varmistamme sen, että meillä on yksi viesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.07 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomelle pienenä maana on ollut vahvuus se, että olemme olleet ulko- ja turvallisuuspolitiikassa yhtenäisiä. Nyt tähän yhtenäisyyteen on tullut särö, ja sen särön on tehnyt ministeri Tavio tehdesään päätöksen jättäytyä ulos Ukrainan jälleenrakentamisen tasa-arvofoorumista. [Jani Mäkelän välihuuto] Se olisi kuitenkin ollut Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjan mukaista tukea tyttöjen ja naisten oikeuksia ja vähemmistöjen oikeuksia. Tämän voin minä tässä todeta, mutta sen lisäksi asian on todennut tasavallan presidentti Alexander Stubb ja sen olette todennut te, pääministeri Orpo. Kuitenkin viime perjantaina tässä salissa ministeri Tavio itse sanoi, että hänen päätöksensä on hallituksen linjan mukainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

Nyt olisi erinomaista kuulla teiltä, arvoisa pääministeri, mikä se Suomen linja tässä on. Huomenna kokoontuu tasavallan presidentin johtama ulko- ja turvallisuuspoliittinen valio-kunta. Tuleeko nyt TP-UTV:sta ulos se päätös, että Suomi liittyy mukaan Ukrainan jäl-leenrakentamisen tasa-arvofoorumiin [Puhemies koputtaa] ja jatkaa ulkopoliitikassaan tyt-töjen, naisten ja vähemmistöjen oikeuksien puolustamista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.08 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi ulko-politiikassaan tukee tyttöjen ja naisten asemaa, vähemmistöjen asemaa maailmalla, ja tämä ei muutu mihinkään. Siitä pidämme kiinni. Me olemme tämän jo keskustelleet, ja huomenna jatkamme keskustelua myöskin yhdessä tasavallan presidentin kanssa. Me tulemme huomenna kertomaan hallituksen linjauksia näihin tärkeisiin asioihin — tyttöjen, naisten, lasten, vähemmistöjen, seksuaalivähemmistöjen oikeuksiin — ja siihen, miten me tuemme heidän asemaansa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa mutta myöskin Ukraina-kysymyksessä.

Mitä tulee tähän ministeri Tavion päätökseen, jonka hän teki omalla toimivallallaan, niin siellä oli neljä aloitetta: oli tämän seksuaalivähemmistöaloitteen lisäksi pienet ja kes-kisuuret yritykset, kunnat ja kuntayhteistyö ja ammatillinen koulutus. Monesti ollaan siinä tilanteessa, että on paljon aloitteita, ja näistä ministeri valitsi päätöksellään tämän amma-tillisen koulutuksen. Me olisimme voineet liittyä kaikkiin näihin. [Juho Eerola: Työväes-tön asia!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

16.09 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän tämä uusi ja outo tilanne Suomen ulkopoliitikassa on, että Suomen hallitus ja hallituspuo-lueiden kansanedustajat kiistelevät julkisuudessa siitä, mikä se linja Ukrainan tukemisessa on, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei sitä kukaan ole kiistänyt!] mikä se linja YK-äänestyk-sissä on. Valitettavasti, arvon kollegat, nämä laitetaan merkille myöskin Suomen rajojen ulkopuolella. Täällä on Suomessa kymmeniä suurlähettiläitä, [Hälinää — Puhemies koput-taa] jotka raportoivat omiin kotimaihinsa, mitä Suomen ulkopoliitikassa tapahtuu. Nämä noteerataan maailmalla.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka ei voi olla rempallaan. Herra pääministeri, te sanoitte, että huomenna tulee yksi viesti. Minä nyt kysyn teiltä: Onko se viesti sellainen, että siihen ovat sitoutuneet niin koko hallitus ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta kuin hallituspuolueitten kansanedustajat? Vai onko oletettavissa vielä irtiottoja huomisen TP-UTV:n linjauksen jälkeen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulko- ja tur-vallisuuspolitiikka ei saa olla rempallaan. Silloin, jos on joitakin yksityiskohtia, joista me ollaan eri mieltä, ne on hyvä puhua halki. Meillä näissä asioissa, mitä tulee esimerkiksi Lähi-idän kysymykseen, Suomesta ja puolueiden väliltä löytyy erilaisia painotuksia, mut-ta iso linja on selkeä, ja Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja on selkeä. Me haluam-me rauhan Lähi-itään, ja me haluamme huolehtia nyt tällä hetkellä tulitauosta, rauhanpro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

sessista, humanitäärisen avun perille saamisesta. Sitä työtä me tehdään, me ollaan sitouduttu siihen.

Me ollaan nyt puhuttu näitä asioita halki, kun väki on tullut maailmalta. Huomenna tulemme antamaan yhden viestin, ja se on se sama viesti, mikä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta on viety ennenkin. Voitte olla rauhallisin mielin sen suhteen. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja ei ole muuttunut, ei suhteessa vähemmistöihin, ei suhteessa Lähi-idän tilanteeseen. [Eduskunnasta: Älkää keikuttako venettä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

16.11 **Elisa Gebhard sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ulkopoliittikan yhteinen linja muodostuu teoista, ei korulauseista, ja nyt valitettavasti näyttää siltä, että ministerin halu syrjiä vähemmistöjä tai olla priorisoimatta vähemmistöjen asiaa on ajanut Ukrainan tukemisen edelle. Suomi on ollut Ukrainan väsymätön tukija, mutta tähän tukeen on tullut särö. [Perussuomalaisten ryhmästä: On edelleen!] Tämä on surkeaa, sillä Ukrainan jälleenrakennuksessa tarvitaan ihan kaikkia. Pääministeri Orpo, voisitteko vielä avata suomalaisille, mitä te itse aiotte tehdä, niin että hallitus korjaa kurssiaan tässä asiassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.12 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin sen toki toistaa, eli siis me olemme käsitelleet hallituksen piirissä näitä kysymyksiä, sekä Lähi-idän kysymystä että Ukrainan tukemista sen eri muodoissa, ja me tulemme huomenna antamaan yhtenäisen viestin, joka on se sama perinteisen Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjan viesti, mikä meillä on ollut tähänkin asti. Siihen ei olla tekemässä muutoksia, mutta on hyvä, että nämä asiat puhutaan halki, ja on hyvä, että niistä puhutaan täällä.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikasta saa puhua, mutta sitä ei saisi vääristellä, onko Suomen tuki Ukrainalle jotenkin heikentynyt. Ei ole. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Me olemme täysin sitoutuneet yhdessä tässä salissa Ukrainan tukemiseen, ja me teemme vankumattomasti töitä Ukrainan tukemiseksi niin sotilaallisesti, poliittisesti, humanitäärisesti kuin kaikilla mahdollisilla tavoilla. Me olemme Ukrainan tukena, ja sen sisällä me jatkamme humanitääristä työtä, ja me tulemme huolehtimaan vähemmistöjen, seksuaalivähemmistöjen, naisten ja lasten asemasta. Tästä ei ole mitään epäselvää, ja tämä on se linja, mitä me tulemme jatkamaan. [Puhemies koputtaa] Huomenna, kun nämä kokoukset on pidetty, palataan sitten vielä asiaan tarkemmin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.13 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos puhemies! Maailmantilanne todella on huolestuttavan epävakaa. Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota jatkuu naapurustossamme Ukrainassa kolmatta vuotta, ja Lähi-idän ennestäänkin hyvin huolestuttava tilanne uhkaa eskaloitua ja on osin jo eskaloitunutkin.

Suomi on tosiaan vedonnut Palestiinassa tulitauon puolesta, vedonnut humanitäärisen avun perille saamisen puolesta aivan oikein, mutta kun nyt näyttää siltä, että nämä kannattavat vetoomukset ovat kaikuneet enimmäkseen kuuroille korville.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

Kysyisin ulkoministeri Valtoselta, miten hallitus voisi edistää näitä tavoitteita ehkä hieman enemmän ja tarmokkaammin. Olisiko nyt aika alkaa harkita myös esimerkiksi taloudellisia pakotteita tai vaikka EU:n ja Israelin assosiaatiosopimuksen asettamista väliaikaisesti jäähyllä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.14 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosiaan aivan totta, että tulitaukoa on odoteltu aivan liian pitkään, ja valitettavasti nyt näyttää siltä, että joudutaan vielä odottelemaan, olkoonkin, että sotatoiminnot Gazassa ovat Israelin toimesta nyt vähentyneet ja siirtyneet sinne pohjoisemmalle laidalle kohti Libanonia.

On selvää, että Suomen rooli on tässä se, että me pyrimme toisaalta auttamaan siinä ihmisten akuutissa hädässä ja toisaalta hakemaan pitkäkestoista ratkaisua yhdessä meidän kumppaneiden kanssa eri kansainvälisillä foorumeilla.

Esimerkkinä asiasta, jossa olemme olleet aloitteellisia ja mukana, on se, että olemme asettaneet väkivaltaisille siirtokuntalaisille Länsirannalla — israelilaisille, jotka ovat harjoittaneet väkivaltaa palestiinalaisia kohtaan — pakotteita. Olemme kuukausien ajan puhuneet sen puolesta, että EU:n assosiaationeuvosto Israelin kanssa kutsutaan koolle, ja näin on myös tehty.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Razmyr, olkaa hyvä.

16.16 Nasima Razmyr sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkopoliitikassa täytyy olla johdonmukaisuutta ja ennakoitavuutta. On ollut surullista katsoa hallituksen erimielisyyttä aika isoistakin kysymyksistä, ei pelkästään yksityiskohdista, niin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa kuin YK-kysymyksissä, ja valitettavasti tämä on valtavan suuri kontrasti suhteessa viime hallitukseen. Julkinen riitely ei ole kenellekään eduksi, ei varsinkaan Suomelle maana.

Arvoisa pääministeri, arvoisa hallitus! Lähi-idän tilanne on hyvin vakava, se on hyvin surullinen inhimillisesti. Me ollaan lähestulkoon suursodan partaalla. Meidän täytyy tehdä kaikkemme, jotta väkivallan kierre saadaan loppumaan, ja siinä esimerkiksi Palestiinan tunnustaminen on aivan erityisasemassa. Kysyn, hallitus, teiltä: missä mennään tällä hetkellä, ja mikä on näkemyksenne esimerkiksi suhteessa tasavallan presidentin kommentteihin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.17 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi kannattaa kahden valtion ratkaisua alueelle ja on toiminut johdonmukaisesti näin vuosien ajan ja niin toimii nytkin. Meidän lähtökohtamme on se, että Palestiinan tunnustaminen tapahtuu hetkellä, jolloin se mahdollisimman hyvin tukee rauhanprosessia. Nyt valitettavasti ei ole rauhanprosessia käynnissä, ei ole saatu edes sitä tulitaukoa alueelle, päinvastoin. Me pidetään nyt ensisijaisen tärkeänä, että tilanne saadaan rauhoitettua, ihmisille apua, panttivangit vapaaksi — ne panttivangit, jotka yleensä ovat enää edes hengissä — ja tämän jälkeen teemme kaikkemme sen eteen, että kahden valtion malliin johtavat neuvottelut voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

sivat alkaa. Tämän lisäksi ollaan tuettu myös palestiinalaishallintoa. Ollaan tuettu sitä EU:n kautta rahallisesti ja myös poliittisesti meidän pohjoismaisessa viiteryhmässä niin, että jotta kahden valtion malli voi syntyä, niin Palestiinalla pitää olla rauhanomaiseen tulevaisuuteen sitoutunut neuvotteluosapuoli, ja se ei valitettavasti voi olla terroristijoukko Hamas. [Perussuomalaisten ryhmästä: Just näin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.18 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos erityisesti ministeri Valtoselle erittäin linjakkaasta työstä suhteessa järkyttävään tilanteeseen Gazassa. Te olette, ministeri, noudattanut Suomen pitkäaikaista ulkopoliittista linjaa suhteessa palestiinalaisalueihin, suhteessa kahden valtion malliin ja suhteessa Israelin laittomaan miehitykseen ja siirtokuntiin.

Arvoisa puhemies! Minua kyllä suuresti huolettaa tässä herkässä geopolitiisessa tilanteessa, sitoutuvatko kaikki hallituksen ministerit, pääministeri Orpo, Suomen pitkäaikaiseen ulkopoliittiseen linjaan ja Suomen hallituksen omaan ulkopoliittiseen linjaan. Tämä vastauksenne liittyen tähän ministeri Tavion toimintaan oli minusta hyvin outo. Te ette suoraan vastannut siihen, aiotteko pyörittää tämän päätöksen siitä, että tässä merkittävässä tasa-arvoliihtoutumassa ei olla mukana. Pidän tätä erittäin harmillisena, että Suomi ei tähän lähtenyt mukaan — sillä on laajaa kannatusta koko EU:ssa. [Puhemies koputtaa] Miten, pääministeri Orpo, [Puhemies koputtaa] pidätte rivit kasassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.19 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne todellakin on vakava niin Ukrainassa kuin Lähi-idässä. Minusta on hienoa se, miten Suomi toimii näitten kriisien ratkaisemiseksi, miten me tuetaan Ukrainaa, miten me pyritään saamaan rauha Lähi-itään, ja siinä, kuten todettu, muun muassa ulkoministeri Valtonen on tehnyt aivan erinomaista työtä. [Sari Sarkomaa: Niinpä!]

Mutta edelleen haluan rauhoittaa siinä, että näissä kysymyksissä ei hallituksen linjassa eikä Suomen linjassa ole tapahtunut muutosta. Meillä on pitkä linja, jonka perusteella nytkin politiikkaa tehdään niin Lähi-idän osalta, niin Ukrainan tukemisen osalta kuin sitten näissä vähemmistöjen, naisten, lasten auttamisen kysymyksissä eri puolilla maailmaa, myös Ukrainassa. Tässä ei ole mitään — ei voi olla mitään — epäselvää.

Ja kuten totesin ministeri Tavion päätöksestä, hän oli valinnut näistä neljästä aloitteesta yhden, johon Suomi liittyi. Kaikki olisivat olleet hallitusohjelman mukaisia, mutta hän teki tämän valinnan. Näistä kysymyksistä ja valinnoista me tullaan keskustelemaan koko ulkopoliittisen johdon kesken huomenna, [Puhemies koputtaa] ja palataan siis asiaan. [Vasemmalta: Puolustelitteko te tätä?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

16.21 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on aivan ennennäkemätön tilanne. [Perussuomalaisten ryhmästä: Joko tulee rahaa tilille?] Ei yksikään hallitus koskaan ole julkisesti ja jatkuvasti riidellyt ulkopoliitikasta, niin kuin tämä hallitus, [Välihuutoja] ja vielä näinä maailmanaikoina, jolloin rajojemme ulkopuolella seu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

rataan erittäin tarkkaan, mitä tapahtuu. Voi sanoa ja on aivan ilmiselvää, että hallitus on tässä jakautunut kahteen eri leiriin, joista toinen leiri on se, joka kannattaa ministeri Tavion toimintaa tässä Ukrainan kysymyksessä, ja se toinen leiri on sitten se, joka taas kannattaa Suomen perinteistä YK-linjaa. Täällä ovat perussuomalaiset ja kristilliset arvostelleet ministeri Valtosen toimintaa ja vastaavasti sitten RKP ja kokoomus — pääministeri- ja ulkoministeripuolue — ministeri Tavion toimintaa. Ja sekin on nyt aivan uutta ja ennennäkemätöntä, että täältä riviedustajat sätivät mielensä mukaan tasavallan presidenttiä. [Välihuutoja] Joten voisiko pääministeri Orpo nyt kertoa meille, kumpi linja huomenna tulee siitä yhteisestä kokouksesta, Tavion linja vai Valtosen linja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.22 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Harakka on värikäs sanoissaan ja hyvä maalailemaan asiaa, mutta Suomella on pitkä linja ulkopolitiikassaan, ja me toimimme sen mukaisesti. Mitä tulee yksittäiseen ministeripäätökseen, niin me tullaan käsittelemään se yhdessä ulkopoliittisen johdon kanssa ja tulemme sitten kertomaan huomenna, millaisia johtopäätöksiä me tehdään. Ei meillä ole isossa kuvassa Suomessa eri linjoja.

Mutta kyllä Suomessa ennenkin on ulkopolitiikasta eri mieltä oltu, aika kovastikin tässä maassa. [Timo Harakka: Hallitusten sisällä!] — Hallitusten sisälläkin. Itsekin olen ollut hallituksessa, jossa on oltu kovasti eri mieltä esimerkiksi sotilasliitto Natoon liittymisestä. Että ei tämä nyt aivan tavatonta ole. [Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

16.23 **Ben Zyskiewicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen linja terroristijärjestö Hamasin aloittamassa Gazan sodassa on selvä: välitön tulitauko, panttivangit vapaaksi, humanitäärinen apu nykyistä paljon tehokkaammin perille ja sitten polku kohti kahden valtion mallia. [Timo Harakan välihuuto]

Vuosi sitten Iranin apujärjestö Hizbollah hyökkäsi ilman mitään oikeutusta Israelin kimppuun, ampui raketteja Pohjois-Israeliin, ja nyt pari päivää sitten Iran ampui lähes 200 ohjusta Israeliin. Kysyn hallitukselta, ministeri Valtoselta: mitä me Suomea voisimme tehdä, että kansainvälinen yhteisö antaisi vielä vahvemman tuen Israelille näiden hyökkäysten edessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.24 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi yhdessä meidän kumppanimaiden kanssa itsestäänselvästi ensinnäkin tuomitsi Iranin todella mittavan ja vaarallisen ohjusiskun tiistai-iltana. Teimme näin myös keväällä, silloin kun edellinen vastaava tilanne oli, vaikka se kyettiin torjumaan silloin. Oli erinomaista huomata, kuinka itse asiassa alueella monet maltilliset arabimaat osallistuivat Israelin turvallisuuden takaamiseen. Tämä antaa mielestäni erittäin hyvän viestin myös tulevaisuutta varten, eli on niin, että siitä huolimatta, että nyt tilanne näyttää aika epätoivoiselta, on kaikkien alueen maiden intressissä, että tilanne saadaan vakiinnutettua, ehkä pois lukien Iran.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

Kuten edustaja hyvin totesi, meidän tulee toden totta käyttää kaikki mahdolliset keinot, jotta Irania voidaan tässä tilanteessa painostaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

16.25 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestykseen, ja pienen maan etu on, että YK ja kansainväliset tuomioistuimet ovat mahdollisimman vahvoja. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on yksiselitteisesti kansainvälisen oikeuden vastainen ja tuomittava, ja siinä Suomi on toiminut linjakkaasti. Suomen tulee jatkaa Ukrainalle tukea myös silloin, kun kyse on vähemmistöistä ja ryhmistä, jotka eivät nauti kaikkien hallituspuolueiden tukea.

Hamasin hyökkäys Israeliin on niin ikään erittäin tuomittava terrori-isku, Iranin ja Hizbollahin iskut niin ikään. Yhtä lailla kuin Venäjän hyökkäys Ukrainaan ovat Israelin siirtokunnat kansainvälisen oikeuden vastaisia, ja Suomi toimi YK:n äänestyksessä linjakkaasti. Kiitos siitä ulkoministerille.

Keskustelun perusteella hallituksen linja on kuitenkin tässäkin kysymyksessä epäselvä. Pääministeri Orpo, sanoitte äsken, että pienemmissä asioissa hallituksella on linjaeroja. Ovatko siirtokunnat siis pienempi asia, vai onko hallituksessa tässä yhteinen linja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.26 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siis isossa kuvassa iso linja on selkeä, ja se on se, mikä Suomessa on ollut pitkään näissä kysymyksissä. Sitten kun tullaan yksityiskohtiin, niin niissä on ollut näkemyseroja — tai voisiko tässä paremminkin sanoa, että YK:n äänestyksen osalta on ollut myös kyse tulkintaeroista, siitä, mistä äänestettiin. Mutta näistä asioista on keskusteltu, tuotu kaikki saman tiedon ääreen, ja viimeistään ulko- ja turvallisuuspoliittisen johdon kokoontuessa huomenna nämä asiat vielä lopullisesti paalutetaan.

Suomen pitkä linja tässä siirtokuntakysymyksessä on ollut noin 30 vuoden ajan eri hallituskoalitioista riippumatta se, että siirtokunnat ovat laittomia. Tämän perusperiaatteen mukaisesti ulkoministeri Valtonen ja Suomi äänesti YK:ssa, ja se on täysin sen linjan mukainen. On tärkeää jokaisen ymmärtää se, ja hallituksen piirissä nämä on käyty läpi, että mistä äänestettiin. Nimenomaan oli kyse tästä, ovatko siirtokunnat laittomia vai eivät, ja Suomen pitkän linjan mukaisesti äänestimme, että ovat laittomia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

16.27 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt hallitus tuonut jo uskottavasti ja vakuuttavasti esille, että Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa isot linjat ovat yhteisiä ja pienemmissä asioissa voi olla painotuseroja, kuten on luonnollistakin, mutta opposition toimintaa minä tässä varsin paljon ihmettelen. Keskusta ikään kuin tekee ulkopoliitiikalla sisäpolitiikkaa, yrittää nakertaa hallitusta Suomen ulkopoliittisen uskottavuuden kustannuksella, [Välihuutoja] ja sosiaalidemokraatit puhuvat olevansa kahden valtion mallin takana, vaikka juuri äsken todettiin, että kahden valtion mallissa Palestiinan tunnustaminen ei ole vielä ajankohtaista. Te olette kuitenkin vaatineet Palestiinan välitöntä tunnustamista. Ettekö juuri te nyt riko Suomen ulkopoliittista linjaa vastaan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

Tämä on varsin ihmeellistä keskustelua pienessä maassa, jossa pitäisi puhua yhdellä äänellä. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Kysynkin ulkoministeriltä: Miten tämä opposition toiminta vaikuttaa ulkomailla? Tullaanko meiltä kyselemään, onko Suomessa yhtenäinen linja, kun oppositio vaatii yhtä ja Suomen virallinen linja vaatii toista. [Välihuutoja] Lisääkö tämä keskustelu täällä salissa meidän uskottavuuttamme? [Krista Kiuru: Tuo puheenvuoro ei lisännyt mitään uskottavuutta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.28 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustan maailmalla yleensä Suomea, joka on avoin yhteiskunta, jossa nojataan oikeusvaltioon, demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon, ja aivan keskeinen osa tätä avointa yhteiskuntaa on myös sananvapaus ja avoin keskustelukulttuuri. Tervehdin todella sitä, että ulko- ja turvallisuuspolitiikasta voi avoimesti yhteiskunnassa käydä keskustelua myös täällä eduskunnassa, tai juuri täällä eduskunnassa, mutta samalla pidän erittäin arvokkaana sitä, että isoista kysymyksistä olemme lopulta erittäin samaa mieltä, paitsi hallituksen sisällä myös koko eduskunnan kesken. Tämä itse asiassa näkyy oikein hyvin nyt vasta kesällä eduskuntaan tuodussa ulko- ja turvallisuuspolitiikan selonteossa, joka tehtiin tiiviissä yhteistyössä parlamentaarisen ryhmän kanssa. Kiitän edelleen erittäin paljon siitä työstä koko ryhmän porukkaa, koska siitä saatiin mielestäni erittäin hyvä paketti uuden ajan ulko- ja turvallisuuspolitiikalle Suomessa. [Vasemmalta: Hyvä puheenvuoro! Hyvä vastaus! — Keskeltä: Valtoselle puhtaat paperit!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

16.29 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pienelle maalle ulko- ja turvallisuuspolitiikka on hienosyinen laji. Siksi pienetkin halkeamat hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa linjassa ansaitsevat eduskunnan käsittelyn. Ulko- ja turvallisuuspolitiikasta voi keskustella eduskunnassa asiallisesti, tosiasiat tunnustaen ja myös toisiamme kunnioittaen yli hallitus—oppositio-rajan. Tätä toivon. Vetoan teihin, arvoisa herra pääministeri, että saatte huomenna hallituksen rivit suoraksi tästä kyseessä olevasta asiasta ja Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkän linjan takaisin raiteilleen. Tällä aihealueella ei ole syytä ilakoida, ei sen paremmin hallituksen kuin oppositionkaan toimesta, vaan asiallisesti käsitellä, ja toivon, että myös hallituspuolueiden kansanedustajat kunnioittavat opposition oikeutta tässä asiassa kysyä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — En ollut tunnistavinani tästä puheenvuorosta kysymystä. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.30 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Koska kyseessä oli rakentava puheenvuoro, mielelläni nousen ylös vaikka pelkästään kiittämään sitä. Kyllä meidän täytyy pystyä asialliseen keskusteluun näissä kysymyksissä. Ei myöskään ylireagoida asioihin, mutta käsitellään mieltä painavat asiat halki, ja siitähän tässä on kyse. Jos jostakin asiasta nousee isompi kohina, kyllä silloin siinä varmaan on joku syy, miksi se nousee, ja ne on hyvä käydä läpi. Sitä me ollaan tehty hallituksen piirissä, sitä me teemme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

tässä nyt, ja se on juuri oikein. Sillä tavalla pienessä maassa me löydämme yhteisen sävelen, niin kuin me ollaan löydetty tähänkin asti. Se on arvokas asia ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Nyt meillä on vielä yhteiset asiakirjat täällä talossa käsiteltävänä — tällä hetkellä ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko, ja seuraavassa vaiheessa puolustuspoliittinen selonteko. Ne ovat niitä asiakirjoja, joilla me paalutamme Suomen yhteisen linjan, jossa minun silmissäni ei suuria säröjä ole. Meillä voi olla joitakin painotuseroja, mutta on hienoa, että näin vaikeana aikana kuin missä me eletään, me olemme näin yksimielisiä kuitenkin. [Puhemies koputtaa] Ja hoidetaan ne särötkin kuntoon, niin että ei kenenkään tarvitse olla huolissaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

16.32 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähi-idän tapahtumat ovat lisänneet vakavia turvallisuusuhkia myös Euroopassa. Kuulemme säännöllisesti tietoja antisemitistisistä iskuista ympäri Eurooppaa. Syksyn mittaan on taas kuultu muun muassa ammuskelusta holokaustimuseon edustalta Saksassa ja epäilyistä antisemitistisistä iskusta synagogaan Ranskassa. Vuoden takaisten Lähi-idän tapahtumien myötä juutalaiset ympäri Eurooppaa ovat lisäksi kokeneet antisemitismin nostaneen päätään arkielämässä.

Nyt vietetään juutalaista uutta vuotta. Arvoisa eurooppaministeri Strand tai ulkoministeri Valtonen, miten varmistamme osana eurooppalaista yhteisöä sen, ettei Euroopassa enää koskaan tarvitse pelätä turvallisuutensa puolesta oman uskonnon tai etnisen taustansa vuoksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Strand, olkaa hyvä.

16.33 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand (vastauspuheenvuoro):

Ärade talman! Kiitos erittäin tärkeästä kysymyksestä. Viimeksi tänään, kun keskustelimme asiasta osastolla, käytiin läpi myös seuraavaa yleisten asioiden neuvostoa. Siellä tullaan keskustelemaan näistä asioista. Me myös, taitaa olla huomenna, EU-MINVassa käymme tätä asiaa läpi ja tiedämme, että valmistelussa on nyt Euroopan unionin puolesta kannanottoja tähän asiaan liittyen.

Totta kai on kaikkien intressissä ja kaikkien Euroopan maiden tulee pitää huolta siitä, että ne tapahtumat, mitä meillä historiassa on ollut, eivät enää koskaan toistu. Tämä on täysin selvä asia, ja Suomi on tässä hyvinkin aktiivinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä on ollut hyvä keskustelu.

Sen verran täytyy edustaja Mäkelälle todeta, että tässähän on ollut kyllä sillä tavalla hullunkurinen tilanne, että nimenomaan täältä oppositiosta on jouduttu antamaan tukea ulkoministerin toiminnalle, samalla kun teidän riveistänne viimeksi toissa päivänä on vielä kri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2024 vp

tisoitu tätä linjaa. Kyllä aika paljon mielikuvitusta vaatii nyt saada tämä soppa opposition syyksi tässäkin asiassa, [Välihuutoja vasemmalta] mutta moneen mielikuvitus riittää.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että pääministeri nyt vakuutti, että viimeistään huomenna tähän saadaan selkeys ja rivit suoriksi. Se syy, minkä takia me kysymme tämän linjan perään, on todella se, että kun te olette moneen kertaan vakuuttaneet ihan oikein, että Suomen linjan mukaista olisi ollut mennä tähän liittoumaan mukaan, niin ministeri Tavio täällä viime viikolla totesi, että hänen mielestään hallituksen linjan mukaista oli myös jäädä ulos, ja niin kuin Tavio myös perjantaina totesi, hän on, totta kai, valmis tekemään niin kuin hallitus yhdessä päättää. Eli kysynpä nyt näin vielä huomista ajatellen: onko tässä enää mitään esteitä sille, [Puhemies koputtaa] että Suomi lähtee mukaan tähän tasa-arvo-liittoumaan? [Juho Eerolan välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.35 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tullaan huomenna käsittelemään tämä yhdessä, koko ulko- ja turvallisuuspoliittinen johto yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa. Me käydään läpi nämä kaksi puhuttanutta asiaa, myöskin paljon muita asioita tässä ajassa. Me tullaan käymään ne läpi ja muodostamaan sitten yhdessä ulos kerrottava linja. [Aino-Kaisa Pekonen: Mikä on teidän linjanne?]

Mutta jos me mietitään sitä itse asiaa, josta tässä nyt on kai kyse, tyttöjen ja naisten asemasta, tasa-arvosta ja vähemmistöjen tuesta, niin siitä me pidämme kiinni. Siitä hallitus pitää kiinni ja tulee toimimaan sen linjan mukaisesti. [Aino-Kaisa Pekonen: Millä tavalla? Mikä on se teidän linja?]

Kysymyksen käsittely päättyi.